

«Ölçüm Biçtim Yolumu Seçtim» Projesi Ölçme Değerlendirme Eğitimi

Doç. Dr. Oğuz ÇETİN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
OBCEA Akademi Kurucusu

Bu proje Trakya Kalkınma Ajansı'nın teknik desteği kapsamında yürütülmektedir.

1.

OTURUM

Beceri Temelli Çoktan Seçmeli Test Değerlendirme Teknikleri

Temel Kavramlar

- Aşağıda örnek bir çoktan seçmeli test maddesinden faydalanarak bazı kavramları açıklayalım...
- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme

Temel Kavramlar

- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme
- **Madde Kökü**, çoktan seçmeli test maddesinde neyin sorulduğunu ve sorunun çözümü için gerekli bilgilerin verildiği kısımdır.

Temel Kavramlar

- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme
- **Cevap Şıkları**, Madde kökünde sorulan soruya muhtemel doğru cevap olarak verilen seçeneklerdir.

Temel Kavramlar

- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme
- **Anahtarlanmış Cevap**, Verilen seçenekler içinde, doğru veya en doğru olanıdır. Yani, doğru cevaptır.

Temel Kavramlar

- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme
- **Çeldiriciler**, Madde kökünde sorulan sorunun olası cevabı için verilen seçeneklerden, anahtarlanmış cevap olmayanlarıdır.

Temel Kavramlar

- Nitelikleri niceleştirme işlemine ne denir?
 - a) Ölçüm
 - b) Ölçek
 - c) Ölçme
 - d) Değerlendirme
 - e) Niceleme
- **Madde Formatı**, Bir test maddesinin yazıldığı zaman aldığı şekildir..

Çoktan Seçmeli Testlerin Genel Özellikleri

- Sorunun doğru cevabı kendi içinde verilmiştir.
- Test süresinin çoğu maddeleri bulmaya ve doğru cevabı bulmaya harcanır.
- Şans başarısı vardır.
- Madde istatistikleri hesaplanmış bir soru bankası oluşturulabilir.
- Yazım uzmanlık ve tecrübe gerektirir.
- Hazırlanması uzun zaman alır, puanlanması az zaman alır.

Çoktan Seçmeli Testlerin Genel Özellikleri

- İleri düzeydeki davranışların ölçülmesi zordur. Ancak çoktan seçmeli maddeler iyi hazırlanırsa, yalnızca bilgi düzeyini değil, daha üst düzeydeki kazanımları da ölçülebilir.
- Soru sayısı çoktur. Bu durum testin güvenilirliğini artırır.
- Eğer, bir teste alınacak maddeler belirtke tablosu yardımıyla önceden belirlenirse, testin kapsam geçerliği yeterli bir düzeye çıkabilir.

Çoktan Seçmeli Testlerin Genel Özellikleri

- Yanıtı öğrenciler yazmadığından, testlerde ölçmeye yazı yazma süresi, yazı güzelliği, düşüncelerin kompoze edilmesi gibi başka davranışların karışması söz konusu değildir. Bu da testin geçerliğini artırır.
- Uygulaması kolaydır.
- Cevaplama sadece işaretleme ile yapılmaktadır.

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Soru köküne göre seçmeli sorular
 - Soru Kipinde (Kökü Olumlu) Sorular

ÖRNEK 1) Aşağıdakilerden hangisi protein bakımından en zengindir?

A) Ekmek B) Yağ C) Et D) Süt E) Patates

Cevap: C

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Soru köküne göre seçmeli sorular

- Kökü Olumsuz Cümle Olan Sorular

- *I-Genleşme*

II-Yoğunlaşma noktası

III-Esneklik

Yukarıdakilerden hangileri gazlar için ayırt edici özellik değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Cevap: B

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Soru köküne göre seçmeli sorular

- Kökü Eksik Cümle Olan Sorular

- *Genler, kromozomlar üzerine yerleşmiş ____ .*
 - a) yapı taşlarıdır
 - b) fiziksel birimlerdir
 - c) moleküllerdir
 - d) proteinlerdir
 - e) yağlardır

Cevap: B

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Doğru cevabına göre seçmeli sorular

- Sadece Bir Tane (Tek, Biricik) Doğru Cevabı Olan Sorular
- *Fotosentez yapmayan canlı aşağıdaki hangi şıkta verilmiştir?*
 - a) Elodea (cam güzeli)
 - b) Mantar
 - c) Eğrelti otu
 - d) Çam
 - e) Kavak

Cevap: B

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- **Doğru cevabına göre seçmeli sorular**

- En doğru cevabın bulunmasını gerektiren sorular

- *Aşağıdakilerden hangisi vücudu en çok ısıtan kumaş türüdür?*

A) Pamuklu B) İpekli C) Sentetik D) Yünlü E) Doğal

Cevap:D

- *Aşağıdaki tarım ürünlerinin hangisinde, Gaziantep ve Şanlıurfa yörelerinin Türkiye'nin yıllık toplam üretimdeki payı en büyüktür?*

A) Karpuz B) Mercimek C) Ayçiçeği D) Pamuk E) Tütün

(1989 – ÖSS) Cevap:B

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Doğru cevabına göre seçmeli sorular

- Birleşik (doğruları birlikte veren) cevap gerektiren sorular

- 1- Alkolün uçması

- 2- Buzun erimesi

- 3- Demirin paslanması

- 4- Petrolün damıtılması

- 5- Kömürün yanması

Verilenlerden hangileri kimyasal değişmedir?

A) 1-2

B) 2-3

C) 3-4

D) 3-5

E) 4-5

Cevap: D

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Doğru cevabına göre seçmeli sorular

- Doğru cevabı gizli sorular

- $32:7=?$ işleminde bölümün virgülden sonraki 2. rakam kaçtır?

A) 7

B) 5

C) 3

D) 2

E)1

Cevap: A

Çoktan Seçmeli Soru Çeşitleri

- Soruların gruplanışına göre seçmeli sorular
 - Ortak köklü sorular
 - Ortak seçenekli sorular

• Örnek

1.-4. soruları aşağıda verilen, 10 öğrencinin 5 tane çoktan seçmeli bir testten aldıkları puanlar ve madde güçlüklerine göre cevaplayınız.

Öğrencilerin aldıkları puanlar (X): 5, 4, 4, 5, 3, 4, 5, 5, 4, 1

Madde no:	1	2	3	4	5
P _j :	0,80	0,70	0,75	0,46	0,90

1.) $S_x = ?$

A) 1,18 B) 1,40 C) 3,74 D) 16 E) 40

2.) Birinci maddenin varyansı kaçtır?

A) 0,16 B) 0,20 C) 0,40 D) 0,80 E) 0,84

3.) Testin güvenilirliğini hesaplayınız.

A) 0,24 B) 0,30 C) 0,45 D) 0,55 E) 0,70

4.) $S_e = ?$

A) 0,53 B) 0,65 C) 0,79 D) 0,88 E) 1,04

• Örnek

1.– 4. soruları aşağıdaki seçenekler göre cevaplayınız.

- A) Eşit aralıklı B) Eşit oranlı C) Sınıflama
D) Eşit birimli E) Sıralama

1. En çok bilgi taşıyan ölçek türü hangisidir?
2. Bir sınıftaki kız ve erkek öğrencilerin sayısı hangi ölçek türündendir?
3. Hangi ölçek türünde, ölçekteki sıfır noktası tanımlanmış sıfırdır?
4. Sadece sayma işleminin yapılabileceği ölçek türü hangisidir?

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Standart biçim:**

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir paragrafın başlangıç cümlesi olabilir?

- A) Oysa bu sanatçının çağında daha niceleri yaşamış, ürün vermiştir.
- B) Kimi ise sanatın en çetin doruklarına tırmanmayı bilmiştir.
- C) Bir de gerçek insanlık örneği olmuş kişiler vardır.
- D) Bunun bir nedeni olmalı diye düşünmez misiniz?
- E) Geçen gün şiir kitaplarını şöyle bir karıştırdım.

(E)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Standart biçim:**

Ölçeği 1 / 200 000 olan bir haritada 5 cm lik uzaklık gerçekte kaç km dir?

A) 2

B) 5

C) 10

D) 20

E)

40

(c)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Kök olumlu soru:**

Ön Asya'da yapılan bir kazıda bulunan M.Ö. 4000 yılına ait bazı eserlerin, Orta Asya'da bulunan M.Ö. 5000 yılına ait eserlere benzediği görülmüştür.

Aşağıdakilerden hangisinin ortaya konması, bu Ön Asya uygarlığının Orta Asya Uygarlığından etkilendiğine bir kanıt olabilir?

- A) Bulunan eserlerin aynı tarih devrine ait olduğunun
- B) Ön Asya uygarlığını yaratanların Orta Asya'dan geldiklerinin
- C) Orta Asya uygarlığının ileri bir uygarlık olduğunun
- D) Ön Asya uygarlığının başka uygarlıkları etkilemediğinin
- E) Ön Asya'da bulunan eserlerin daha çeşitli olduğunun

(B)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Kök olumlu soru:**

Türkiye’de seracılığın diğer bölgelerden çok Ege ve Akdeniz bölgelerinde yoğunlaşmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşım ve pazarlama olanaklarının daha iyi olması
- B) Toprağın seracılığa daha elverişli olması
- C) Seralarda, yalnız bu bölgelere özgü ürünlerin yetiştirilebilmesi
- D) Seracılığın bu bölgelerde daha ucuza yapılabilmesi
- E) Sulama olanaklarının daha elverişli olması

(D)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Kök olumlu soru:**

Aşağıdakilerden dördü doğruluğu kolaylıkla denetlenebilen birer gözlem, bir tanesi ise bu gözlemlere dayanarak ulaşılabilecek bir sonuç niteliğindedir.

Bu sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yükseklerde yaşayan memelilerin nabızları daha hızlıdır.
- B) Yükseklere yaşayan memelilerin kanında daha fazla alyuvar vardır.
- C) Yükseklerde yaşayan memeliler daha çok oksijene muhtaçtır.
- D) Yükseklerde yaşayan memeliler daha sık soluk alıp verir.
- E) Yükseklerde yaşayan memelilerin kan basınçları daha fazladır.

(C)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Kök olumsuz soru:**

Aşağıdakilerden hangisi, ilk Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kuruluş amaçları arasında yer almamıştır?

- A) Ulusal birliği gerçekleştirme
- B) Düzenli bir ordu kurma
- C) Halifeliği kaldırma
- D) Vatani düşmanlardan kurtarma
- E) Ulusal iradeyi hakim kılma

(C)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Kök olumsuz soru:**

Sadece pergel ve cetvel kullanarak aşağıda ölçüleri verilen açılardan hangisi tam olarak çizilemez?

A) $22,5^\circ$ B) 30° C) 50° D) 60° E) $76,5^\circ$

(C)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Sadece bir (tek) doğru cevap:**

29 ° doğu meridyeni üzerinde bulunan İstanbul'da yerel saat 11.10 iken 37 ° doğu meridyeni üzerinde bulunan Sivas'ta saat kaçtır?

A) 11.18

B) 11.22

C) 11.30

D) 11.38

E) 11.42

(E)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **En doğru cevap:**

Aşağıdakilerden hangisi, Tanzimat'ın ilanı ile “her gücün üstünde yasa gücünün olduğu” ilkesinin benimsendiğini gösteren en güçlü kanıttır?

- A) Herkesin mal ve mülküne sahip olması ve bunu çocuklarına bırakması
- B) Rüşvetin ve adam kayırmanın kaldırılması
- C) Herkesten, gelirine göre vergi alınması
- D) Osmanlı halkının can ve mal güvenliğine kavuşturulması
- E) Padişahın yetkilerinin sınırlandırılması

(E)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Birleşik doğru cevap:**

Cumhuriyet döneminde görülen gelişmelerden bazıları şunlardır:

I. Laikliğin kabul edilmesi

II. Saltanatın kaldırılması

III. Halifeliğin kaldırılması

IV. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Kurulması

V. Yeni Türk Harflerinin kabul edilmesi

VI. Medeni Kanunun kabul edilmesi

Bu gelişmelerin hangileri “Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur” ilkesi ile doğrudan ilişkilidir?

A) I. ve III.

B) I. ve V.

C) II. ve IV.

D) V. ve VI.

E) III. ve IV.

(C)

SEÇMELİ SORU ÖRNEKLERİ

- **Olumsuz (doğru olmayan cevap):**

Aşğıdakilerden hangisi Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirler arasında yer almaz?

- A) Kişi özgürlüğü B) Ortak mülkiyet
C) Adaletin yaygınlaşması D) İnsanların eşitliği
E) Milliyetçi düşünce

(B)

Örnek

Bazen müşterilerin belirli bir **zamanda** belirli bir ürüne **İhtiyacının olmaması** hangi **itiraz** türüne girer?

- A) Ürün itirazı
- B) **Zaman itirazı**
- C) Hizmet itirazı
- D) İşletme itirazı
- E) **İhtiyaç itirazı**

Cevabı içinde bulunan bir soru

Örnek

Van Gölü Türkiye'nin en büyük nesidir?

- A) Dağıdır.
- B) Ovasıdır.
- C) Irmağıdır.
- *D) Gölüdür.
- E) Denizidir.

Cevabı içinde bulunan bir soru

**Soru kökü Sayın Müjdat
Gezen'e aittir.**

Örnek

Cumhuriyet Bayramı'nda aşağıdakilerden hangisini kutluyoruz?

A) Atatürk'ün Samsun'a çıkışını

*B) **Cumhuriyet'in** ilan edilmesini

C) İlk TBMM'nin açılışını

D) Sivas Kongresi'nin yapılmasını

Aşağıdakilerden hangisinde akarsular büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır?

- *A) Irmak-çay-dere B) Çay-ırmak-dere
C) Irmak-dere-çay D) Dere-çay-ırmak

Aşağıdakilerden hangisi akarsudur?

- *A) Irmak B) Gölet
C) Deniz D) Göl

Aşağıdakilerden hangisi 'Gülhane Buyruğu'nun getirdiği bir yeniliktir?

- A) Kimsenin muhakeme edilmeden cezalandırılmaması
- B) Hıristiyan ve Müslüman halka eşit haklar tanınması
- C) Vergilerin kazanca göre alınması
- D) Askerliğin belirli bir düzene bağlanması

***E) Yukarıdakilerin hepsi**

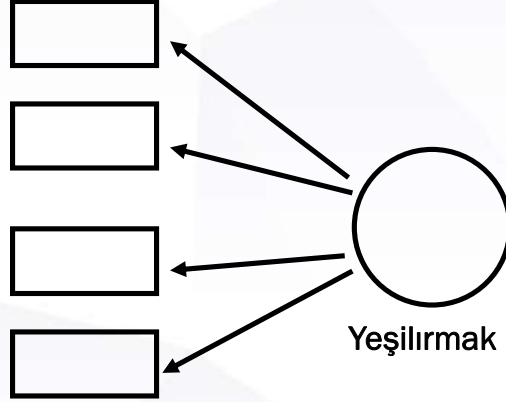
Yandaki şekilde verilen akarsulardan hangisi Yeşilirmak'ın koludur?

*A) Kelkit

B) Devrez

C) Gökırmak

D) Porsuk

Aşağıdakilerden hangisi Yeşilirmak'ın koludur?

*A) Kelkit B) Devrez C) Gökırmak D) Porsuk

Madde Yazımında Genel İlkeler:

1. Maddeler anlaşılır olmalı, “çoğunlukla”, “bazen”, “nadiren” gibi kelimeler kullanılmamalıdır. Çünkü, verilen belirsiz kelimeler görecelidir ve bu nedenle kişiden kişiye farklılık gösterir,
2. Uygulama zamanının çoğu okumaya ayrıldığı için, her madde mümkün olduğunca az kelime ile yazılmalıdır,
3. Test maddelerinin dil düzeyi cevaplayıcıların dil düzeyinin altında olmalıdır. Bu ise soru ile ne sorulduğunun anlaşılmasını sağlar,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

4. Test maddeleri bir kaynaktan olduğu gibi alınmamalıdır (Ezberi önlemek için),
5. Her test maddesi diğerlerinden bağımsız cevaplandırılmalıdır,
6. Maddenin noktalama ve yazım kurallarına uygun olarak yazılması farklı şekillerde algılanmasını önler,
7. Bir maddede verilen bilgi başka bir sorunun cevabını açıklamamalıdır,
8. Bir maddenin yarısı bir, diğer yarısı ise başka sayfada olmamalıdır,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

9. İyi bir çoktan seçmeli test maddesinin, madde kökü okunduğunda seçeneklere bakılmadan doğru cevap verilmelidir,
10. Seçeneklerin ifade, tarz, uzunluk ve kapsamı birbirine benzer olmalıdır,
11. Çeldiriciler bilmeyeni ve yanlış bileni yanıltmalıdır,
12. “Yukarıdakilerin hepsi” seçeneği dikkatli kullanılmalı, birinin yanlışlığı açıkça belli ise kullanılmamalıdır,
13. “Yukarıdakilerin hiçbiri” seçeneği dikkatli kullanılmalı, en doğru cevabı gerektiren maddelerde kullanılmamalıdır,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

14. “Yukarıdakilerin hepsi” ve “Yukarıdakilerden hiçbiri” seçenekleri aynı anda kullanılmamalıdır,
15. Çeldirici bulmada güçlkle karşılaşıldığında madde formu değiştirilmeli. *Örneğin. birleşik cevap gerektiren madde formu ile çok sayıda çeldirici yazılabilir,*
16. Anlamalı bir sıraya konulabilecek seçenekler bu sıraya göre yerleştirilmelidir (büyükten küçüğe ya da tam tersi olacak şekilde),

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

17. Bir testteki seçenek sayısı cevaplayıcıların düzeyine göre ayarlanmalıdır. İlköğretim okullarının ilk kısımlarında iki ve üç seçeneikli maddeler kullanılması, ikinci kısımda dört seçeneğe çıkartılması ve ortaöğretim ve daha üstünde beş seçeneikli madde kullanılması daha uygundur,
18. Bir testin bütün maddeleri aynı sayıda seçeneğe sahip olmalı, bazı sorular dört ve bazıları da beş seçeneğe sahip olmamalı, hepsinde aynı sayıda seçenek olmalıdır,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

19. Doğru cevaplar test formu içerisine belirli bir örüntüyle yerleştirilmemelidir. Eğer öğrenci ilk yapmış olduğu sorularda bu örüntüyü yakalarsa, diğer soruları okumadan doğru cevabı bulabilir,

20. Doğru cevaplar seçeneklere yaklaşık olarak eşit dağıtılmalıdır. Dört seçenekli bir testi tamamen tahminle cevaplandırın bir öğrencinin alması beklenen başarı düzeyi %25 olmalıdır. Düzeltme formülü uygulandığında, tahminle cevaplayan öğrencinin beklenen puanı olması gereken; yani, sıfır olmalıdır,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

21. Seçenekleri belirtmede büyük harf kullanılması, küçük harf kullanılmasına göre daha az hataya neden olabilir. Çünkü, küçük harfler daha çok birbirine benzediğinden birbirleri ile karıştırılması daha kolaydır.
22. Maddelerin seçenekleri mümkünse alt alta gelecek sıralarda verilmelidir. Eğer, yerden tasarruf yapıp kısa olan seçenekleri yan yana yazmak gerekiyorsa, bütün seçenekler aynı sıralamaya göre verilmelidir,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

23. Olumlu maddeler arasına dağıtılan olumsuz maddeler (özellikle **-ma hecesi ile olumsuzlaştırılanlar**), dikkat dağıldıkça öğrenciler tarafından olumlu gibi algılanabilir. Bu nedenle madde kökünde mümkün olduğunca olumsuz ifade **kullanılmamalı**, madde olumlu sorulabiliyor ise olumlu formda sorulmalıdır. Olumsuz madde formu kullanılmak durumunda ise, olumsuz ifadenin **dikkat çekecek** şekilde belirtilmesi uygun olur. Bunun için **koyu yazım**, **BÜYÜK HARF** ve **alt çizmekle** olumsuzluk belirgin hale getirilebilir,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

24. Bir testteki bütün maddeler, aynı düzen içerisinde verilmelidir. Özellikle maddeler arasındaki boşluklar iyice fark edilebilecek düzeyde bırakılmalıdır. Madde kökü ile seçenekler arasında her maddede aynı ayarda boşluk bırakılmalıdır. Seçenekler arasında bırakılan boşluklar da bütün maddelerde benzer olmalıdır,

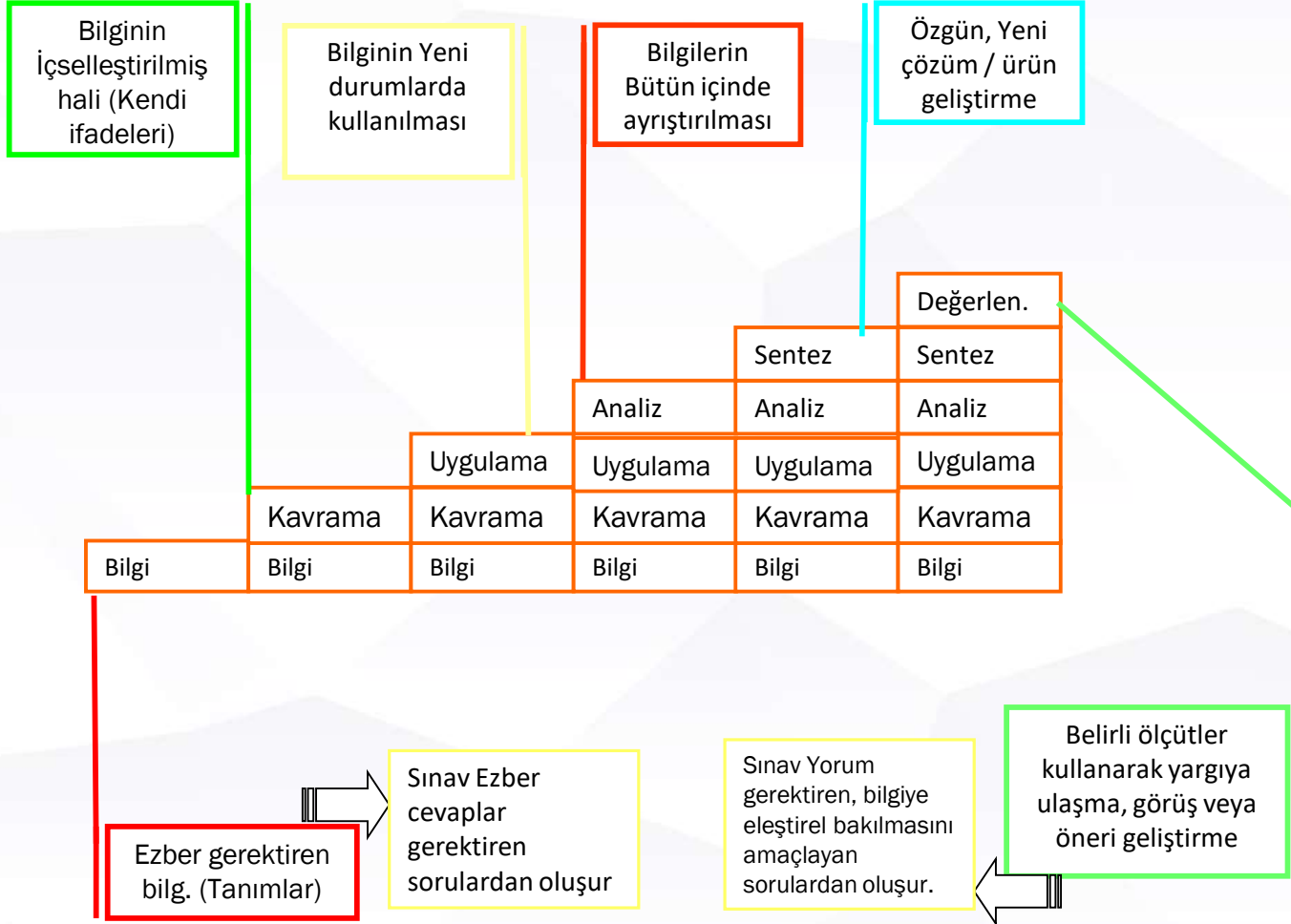
25. Ortak köklü ve ortak seçenekli soruların diğer sorularla karıştırılmaması için başlangıcında ve bitiminde bir çizgi ile ayrılması uygun olabilir. Ayrıca, bu tipteki soruların ortak olan kök ve seçenekler ile aynı sayfada bulunması dikkatin dağılmasını önleyebilir,

Madde Yazımında Genel İlkeler (devam):

26. Madde köküne verilen olası cevaplarda (seçeneklerde), yazım yanlışlığı yapılarak çeldirici yazılmamalıdır. Çeldiriciler başka soruların doğru cevapları arasından seçilebilir.

27. Madde eksik bilgi ve yanlışlık olmamalı.

(Örnek: Bilişsel Alan Taksonomisi)

Bilgi: Çevre nedir?

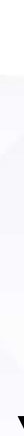
Kavrama: Kendinize göre vereceğiniz örneklerle çevreyi nasıl tanımlarsınız?

Uygulama: Çöl ortamında yaşayacak bir canlı için çevre hazırlayacak olsanız nelere ihtiyaç duyarsınız?

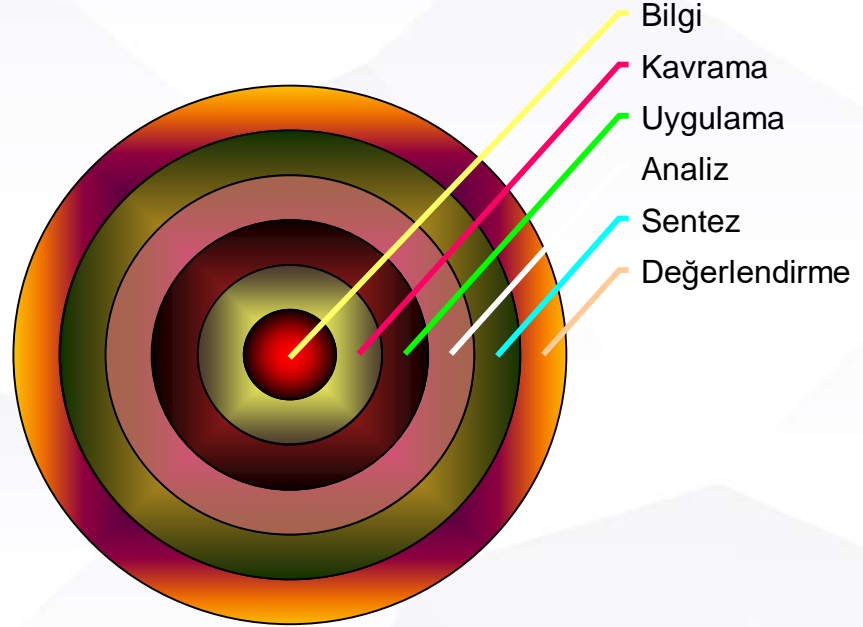
Analiz: Çevreyi meydana getiren temel kısımlar nelerdir, bu kısımlar farklı çevrelere göre değişiklik gösterebilir mi?

Sentez: Canlı ve cansız çevrenin bir biriyle olan etkileşimi nasıl olmaktadır, bunu bir örnek çevre üzerinde gösteriniz.

Değerlendirme: Canlı olarak çevreden her şekilde faydalanmak zorundayız ama bu faaliyetler sırasında çevreye de zarar verebilmekteyiz. Size göre biz insanların hem çevreden faydalanması ama hem de çevreye zararlı olmayan bir yaşam tarzını nasıl oluşturabiliriz.

- ❖ Değerlendirme bütün basamakları içine alır.
- ❖ Derste konu ile ilgili amaçlanan davranış ne ise sınav evrakında da o davranış istenir. Tanım verilmişse tanım sorulur. Dersin işlenişine göre soru tipleri belirlenir.
- ❖ Bir hedef tamamen duyuşsal, bilişsel veya devinsel olamaz. Örüntü halindedirler.
- ❖ Bilgi basamağının ölçülmesi kolay ve objektif iken, değerlendirme basamağının ölçülmesi zor ve bazen subjektif olabilir.
- ❖ Her derste bu basamaklar kullanılamayabilir. Örneğin Tarih dersinde değerlendirme basamağındaki soru tiplerine daha az yer verilir.

Yapılan Sınav Türü Ne Olursa Olsun Mutlaka YÖNERGE'ye Yer Verilmelidir.

ÖRNEK YÖNERGE: Bu sınav evrakında çoktan seçmeli (10 soru) ve yazılı yoklama (10 soru) olmak üzere iki tip ölçme aracı yer almaktadır. Çoktan seçmeli sorular için düzeltme puanı uygulanacağından cevabını bilmediğiniz soruyu cevaplamamanız önerilir. Sınav evrakı 100 puan üzerinden puanlanacak olup, her sorunun doğru cevabı 5 puan değerindedir. Soruların çözümü için 75 dakikalık sınav süresi belirlenmiştir. Yazılı yoklama bölümündeki sorulara vereceğiniz cevapları soruların hemen altında ayrılan bölüme yazınız. Yazılı yoklama bölümüne verilecek cevaplarınızın okunaklı ve iyi örgütlenmiş olması puanlamada dikkate alınacaktır. Cevaplamaya soru köklerini dikkatlice okuduktan sonra geçmeniz önerilir. Başarılar Dilerim.

2.

OTURUM

Açık Uçlu Soru Değerlendirme Teknikleri Puanlama Anahtarları

Eđitimde Kullanılan Maddeler

Cevabın Sunulan
Seçenekler Arasından
Seçilmesi Esasına
Dayanan Maddeler

(oktan Seçmeli Maddeler)

Cevabın Öğrenci
Tarafından
Yapılandırılması
Esasına Dayanan
Maddeler

(Açık Uçlu Maddeler)

AÇIK UÇLU MADDELER

- Bu tür maddeler, yanıtlayıcının sorulan soru ile ilgili bilgilerini organize edip yazılı veya sözlü olarak sunduğu maddelerdir.

AÇIK UÇLU MADDE TÜRLERİ

Kısa cevaplı
maddeler

Uzun cevaplı
maddeler

Avantajları

- Şans başarısından arınıktır.
- Üst düzey bilişsel becerilerin değerlendirilebilmesi için etkili bir madde türüdür.
- Öğrencileri daha çok çalışmaya ve konuları daha derinlemesine öğrenmeye teşvik eder.
- Hazırlanması az zaman alır.

Dezavantajları

- Öğrencinin soruyu istediği yöne çekebilmesi ve şişirme yollu cevaplar vermesi mümkündür.
- Puanlama zaman alıcıdır ve güçtür.
- Objektif biçimde puanlama yapılması güçtür.
- Puanlamaya ölçme konusu olmayan özellikler karışabilir bu da puanlanmasının sübjektif olmasına neden olur.

Açık uçlu soru çeşitleri

- Bu soru formatında iki çeşit vardır;
 - **Sınırlı cevaplı sorular:**
 - Örnek: “Bir öğretmen olarak hazırladığınız yazılı sınavların güvenilirliği artıracak önlemleri bir sayfayı geçmeyecek şekilde açıklayın”
 - **Serbest cevaplı sorular**
 - Örnek: “Yüksek beklentili sınavların eğitim sistemini nasıl etkilediği konusundaki görüşlerinizi gerekçeleriyle açıklayın.”

Açık Uçlu Madde Hazırlama İlkeleri:

• Soru ile ilgili sınırlandırmalara yer verilmelidir. (İçerik vb. ile ilgili sınırlandırmalar)

• Seçimli (isteğe bağlı) maddeler kullanmaktan kaçınılmalıdır.

• Sorular açık, anlaşılır bir biçimde sorulmalıdır.

• Sorular öğretim hedefleri ile ilişkili olarak hazırlanmalıdır.

• Örnek yanıt anahtarı ya da bir rubrik oluşturulmalıdır.

Açık Uçlu Madde Hazırlama İlkeleri:

• Uygun sayıda madde kullanılmalıdır:

• Hatırlama düzeyindeki davranışlar değil; karmaşık süreçler test edilmelidir.

• Soru ifadesinde yer alacak sözcükler dikkatli bir biçimde seçilmelidir.

• Maddeler hedef kitleye uygun bir biçimde hazırlanmalıdır.

• Maddeler için uzman görüşü alınmalı ve mümkünse ön uygulama yapılmalıdır.

Dikkat!

Öğrencinin herhangi bir açık uçlu soruya verdiği cevaptan kaç puan alacağı puanlayıcı kararlarına dayalı olarak belirlenmektedir. Buna bağlı olarak, öğrencinin test puanlarına yetenek düzeyinin yanı sıra puanlayıcı kaynaklı faktörler de karışmaktadır.

Açık Uçlu Maddelerde Puanlayıcı Güvenirliği

- Puanlayıcı içi güvenilirlik
- Puanlayıcılar arası güvenilirlik

Açık Uçlu Maddelerin Puanlanmasında Puanlayıcı Hataları

1. Puanlayıcı Katılığı ve Cömertliği

Puanlayıcının sorulardaki hataları görme ya da görmeme eğilimi ile ilgilidir.

2. Halo Etkisi

Öğrencinin dikkat çekici bir başarısını genel bir başarıya yormaktır.

3. Boynuz Etkisi

Öğrencinin dikkat çekici bir başarısızlığını genel bir başarısız olarak değerlendirmektir.

4. Tutarsızlık

Aynı soruya verilen aynı yanıtlara farklı puanlar vermektir.

5. Yanlılık

Puanlayıcının ölçmek istediği durum dışındaki özellikleri de ölçüm işlemine dahil etmesidir. (Örneğin yazısı güzel olan öğrenciyeye 10 puan vermek.)

Puanlayıcı Hatalarını Kontrol Altına Almak için Neler Yapılabilir?

Birden Fazla Sayıda Puanlayıcı Kullanımı

Puanlayıcı Eğitimleri

Rubrik (Dereceli Puanlama Anahtarı) Kullanımı

PUANLAMA ANAHTARLARININ HAZIRLANMASI

Her madde için en yüksek puan seviyesinin tanımlandığı “tam doğru yanıt” bölümü, kısmi puanların tanımlandığı “kısmi doğru yanıt” bölümü, kabul edilmeyen yanıtların tanımlandığı “yanlış yanıt” bölümü, boş bırakılan yanıtlar için de “boş” başlığı altında tanımlamanın yapıldığı rehberlere puanlama anahtarları (rubrik) denir.

Puanlama anahtarları, “analitik” ve “holistik” olarak ikiye ayrılabilir.

Holistik (bütünsel) puanlama anahtarı, sürecin veya ürünün bir bütün olarak değerlendirilmesini sağlayan puanlama anahtarıdır. Öğrencinin gösterdiği performansın bütününe tek bir puan verilir.

Analitik puanlama anahtarıyla yapılan puanlamada ise süreç veya ürün parçalarına ayrılarak her bir parça kendi içinde ayrı ayrı değerlendirilir. Dolayısıyla öğrenciye çalışmanın belli bölümleriyle ilgili ayrı ayrı geri bildirim verilebilir.

Deđeri 1 puan olan sorular için örnek puanlama anahtarı

1
Puan

Bir puan verilen cevap doğrudur. Cevap, öğrencinin soruda istenilen görevin tam ve doğru bir şekilde yerine getirdiğini göstermektedir.

0
Puan

Sıfır alan cevap tamamen yanlış, eksik, konu dışı ve tutarsızdır.

Deđeri 2 puan olan sorular için örnek puanlama anahtarı

2 Tam
Puan

İki puan alan bir cevap, tam ve doğru olmalıdır. Öğrencinin cevabı soruda istenilen kavram ve/veya işlemlerin tam olarak anlaşıldığını ve yapıldığını göstermelidir.

- Öğrencinin sorudaki görevi tüm yönleriyle tamamladığını gösterir.
- Cevap soruda istenenleri eksiksiz olarak açıklamalar, destekleyici çalışmalar veya diğer kanıtlar yoluyla sağlamalıdır. Bir şekil çizilmesi, yapılan işlemin gösterilmesi, bir sonucun açıklanması gibi tek bir görev içerebilir. Bazı sorularda ise birkaç görevin birlikte eksiksiz yapılması istenebilmektedir. Bir problemin sonucunu bulmak ve gerekçelendirerek açıklamak gibi.

1 Kısmi
Puan

Sadece kısmi olarak doğru cevaplar bir puan alır. Öğrenci cevabı soruda istenilen kavram ve/veya işlemlerin sadece kısmi olarak anlaşıldığını ve yapıldığını göstermelidir.

- İstenen görevin bazı unsurlarının doğru bir şekilde yapıldığını ancak tamamlanmadığını gösterir.
- Verilen cevap doğru olabilir ancak istenen açıklama kısmı eksik veya yanlış olabilir.
- Yapılan açıklama doğru olabilir ancak cevap kısmı eksik veya yanlış olabilir.

0
Puan

Sıfır puan cevaplar; hatalı, eksik, konu dışı/ilgisiz veya tutarsızdır.

OKUMA BECERİLERİ

MACONDO

Sayıp ve akıl olmaz buluşlarla başlan dönen Macondolular şanslıklarının nerede başladığını bilemediler. Bütün gece oturuyorlar, Aureliano Triste'nin ikinci tren seferinde getirdiği santralden enerji alan elektrik ampullerinin ölgün ışığını seyrediyorlardı. Santralin gümrüküsüne alışmaları oldukça uzun sürdü. Yükünü tutmuş bir tüccar olan Bruno Crespi'nin aslanagızlı gişeleri olan tiyatrodan oynattığı canlı resimler ise Macondoluların çok öfkeleniyordu. Çünkü bir filmde ölüp gömülen ve ardından seyircilerin gözyaşı döktüğü biri, bir sonraki filmde yeniden canlanıyor ve bu kez Arap kılıfında ortaya çıkıyordu. Oyuncuların başlarına gelen felaketleri paylaşmak için adam başına iki centavos verip bilet alan seyirciler, bu sahtekârlık karşısında galeyana geldiler ve sandalyeleri kırdılar. Bruno Crespi'nin zorlaması üzerine, belediye başkanı bir bildiri yayınlayarak sinemanın seyircilerin duygusal patlamalarını gerektirmeyen bir görüntü makinesi olduğunu açıkladı. Bu cesaret kırıncı açıklamadan sonra çoğu kişi kendilerini yeni ve gösterişli bir çingene numarasının kurbanı saydılar ve kendi derilerinin kendilerine yettiğine, bir de hayalî kişilerin düzmece felaketlerine gözyaşı dökmenin gereksiz olduğuna karar verip sinemayı boykot ettiler.

Metni bir romandan alınmıştır. Hikâyenin bu bölümünde tren yolu ve elektrik, Macondo isimli hayalî kasabaya yeni ulaşmış ve ilk sinema açılmıştır.

Metni göz önünde bulundurarak aşağıdaki soruların cevaplayınız.

S.1. Filmlerin hangi özelliği Macondoluların öfkelenmesine neden olmuştur?

MACONDO PUANLAMA 1. SORU

Tam puan

Sinemanın hayalî doğasına veya daha belirli bir biçimde " öldükten " sonra tekrar ekranda gözükken aktörlere" değinir. Üçüncü cümleden doğrudan alıntı yapar ("Çünkü bir filmde ölüp gömülen ve ardından seyircilerin gözyaşı döktüğü biri, bir sonraki filmde yeniden canlanıyor ve bu kez Arap kılıfında ortaya çıkıyordu. ...") veya son ifade (bir de

hayalî kişilerin düzmece felaketleri ...)

- Öldüğünü düşündükleri insanlar tekrar hayata döndü.
 - Onlar filmlerin gerçek olduklarını düşündüler ama gerçek değildiler.
 - Onlar filmdeki adamın ölmüş gibi yaptığını düşündüler ve optal yerine konduklarını sandılar.
 - Bir filmde ölmüş ve gömülmüş canlı bir karakterin, bir sonraki filmde canlı olarak tekrar ortaya çıkması.
 - Onlar filmlerin kurgu olduğunu anlamadılar.
 - Çünkü önceki filmde ölen karakterlerin aktörleri sonraki filmde yeni karakterler olarak ortaya çıktılar. İzleyiciler duygularının sömürüldüğünü düşündüler.
- < Her ikisine ya da sadece birine değinen cevaplar >
- Onlar hayalî insanların problemlerini izlemeseler de zaten kendilerinin yeterince problemleri olduğunu düşünüyorlar. [Bir adım ileriye götürmesi ile birlikte "kurgu"nun, insanların öfkelenmesinde oynadığı rolü anlodığını beliren ifadeler].
 - Çünkü bir aktör bir filmde gömüldü ve bir Arap olarak tekrar geri döndü. [Marjinal: çok aynnt].

Kısmi Puan:

Sahtekârlık, hilekârlık veya izleyicilerin karşılanmayan beklentilerine değinir. Doğrudan "sahtekârlık" veya " yeni ve gösterişli bir çingene numarasının kurbanı " ifadelerini kullanır.

- Onlar kendilerinin aldatıldığını/dolandırıldığını düşündüler.
- Çünkü onlar baş yere üzüldüklerini hissettiler.
- Yeni ve gösterişli bir çingene numarasının kurbanı olarak hissettiler.
- Bu sahtekârlık karşısında galeyana geldiler.
- Çünkü bu sahtekârlık için onlar, kişi başına iki centavos ödediler, [9 ve 10. satırlardan doğrudan alıntı: sahtekârlığın nasıl olduğuna doğrudan değinilmemiş.
- Çünkü işin nasıl yürüdüğünü bilmiyorlardı. [" hile"nin başka bir ifadesi (genel)].

Sıfır Puan

İlgisiz veya yetersiz yanıt

- Bruno Crespi'ye kızdılar.
- Filmleri seymediler.

Ders: Fizik

Konu: Vektörler

$x_1 = 10$ m konumundan $x_2 = 2$ m konumuna hareket eden noktasal cismin yer değiştirmesini hesaplayıp yer değiştirme vektörünü çizelim.

Açık uçlu sorunun puanlanması için rubrik:

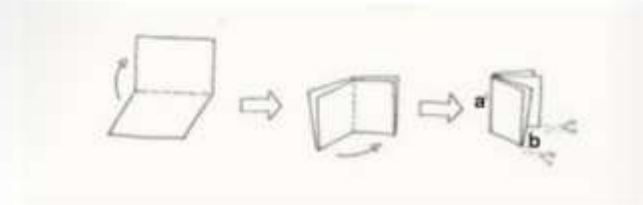
DÜZEY	ÖLÇÜTLER
Başarılı (Tam puan 2)	$\Delta x = 2 - 10 = -8$ m yer değiştirmesidir.
Kısmi başarılı (Kısmi puan 1)	İşlemi yapan ya da şekli çizen
Başarısız (Puan 0)	İşlemi yapmayan, İşlemi yanlış yapan şekli çizmeyen, şekli yanlış çizen ya da boş bırakan

MATEMATİK OKURYAZARLIĞI

BİR KİTAPÇIK YAPIMI

Soru 1: BİR KİTAPÇIK YAPIMI

Şekil 1

Şekil 1, küçük bir kitapçığın nasıl yapıldığını göstermektedir. Yapım kılavuzu aşağıdaki gibidir:

- Bir parça kâğıt alıp ikiye katlayınız.
- a kenarını zımbalayınız.
- b'deki iki kenarı kesiniz.

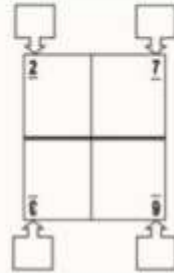
Sonuç sekiz yapraklı olacak küçük bir kitapçıktır.

Şekil 2, bu tür bir kitapçık yapmak için kullanılan kâğıt parçasının bir yüzünü göstermektedir. Sayfa numaraları kâğıdın üzerine önceden yazılmıştır. Kalın çizgi, katlandıktan sonra kâğıdın nereden kesileceğini belirtmektedir.

Şekil 2

Aşağıdaki şekil üzerinde 2, 3, 6 ve 7 sayfa numaralarının her birinin arkasında hangi numaraların olduğunu göstermek için 1, 4, 5 ve 8 sayılarını doğru kutulara yazınız.

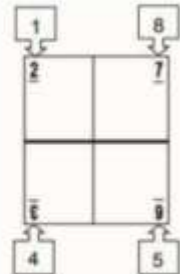
BİR KİTAPÇIK YAPIMI PUANLAMA

Tam Puan

Aşağıdaki konularda sayfa numaraları doğru olarak yerleştirilmiştir (sayıların yönünü dikkate almayınız):

Sıfır Puan

Diğer yanıtlar
Boş

Geliştirilen Rubriğin Değerlendirilmesi İçin Ölçütler

1. Puanlama kategorileri iyi tanımlanmış mı?

2. Puan kategorileri arasındaki farklar açık mı?

3. Rubrik, her nitelikteki öğrenci grubunu değerlendirmek için uygun mu?

4. Rubrikte yer alan anlatımlar açık (anlaşılır) mı?

5. Puanlama ölçütleri soru ile ölçülmek istenen özelliğin bütün yönlerini içeriyor mu?

6. Puanlama ölçütleri soru ile ölçülmek istenen özellik dışında herhangi bir değerlendirme ölçütü içeriyor mu?

1. Sınav kâğıtlarını isimsiz olarak puanlayın.

2. Bir defada tek bir madde puanlayın.

3. Puanlama sürecinde rubrik veya yanıt anahtarı kullanın.

Açık Uçlu Maddelerin Puanlanması İle İlgili Öneriler:

4. İşleyişi bilgiden ayrı olarak kodlayın.

5. İkinci bir puanlayıcı kullanın.

6. Çeşitli puanlama yöntemleri düşünün.

Açık Uçlu Maddelerin Puanlanması İle İlgili Öneriler:

7. Bazı kâğıtları yeniden puanlayın.

8. Geri bildirimler ve yorumlar sağlayın.

9. Bir oturuşta bir madde ile ilgili bütün yanıtları puanlayın.

**Açık Uçlu
Maddelerin
Puanlanması İle
İlgili Öneriler:**

TEŐEKKÜRLER

oguz.cetin@windowslive.com 0 505 218 78 57

创新

Bu proje Trakya Kalkınma Ajansı'nın teknik desteği kapsamında yürütölmektedir.